

Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre) og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti

Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob

30. JUNI 2012

Indledning

Regeringen (Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre) og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om, at det er nødvendigt at nytænke førtidspensions- og fleksjobområdet, så flere får mulighed for at realisere deres potentiale i et aktivt arbejdsliv og være en del af fællesskabet.

Førtidspension og fleksjob er centrale dele af det sociale sikkerhedsnet i Danmark. Aftalepartierne ønsker derfor at reformere de to ordninger for at sikre, at der også i fremtiden er ordentlige levevilkår for de mennesker, der ikke kan arbejde, og et rummeligt arbejdsmarked med bedre muligheder for et aktivt arbejdsliv for mennesker med en begrænset arbejdsevne.

Forudsætningerne for den reform af førtidspension og fleksjob, som et bredt flertal i Folketinget aftalte tilbage i 2000 med en efterfølgende justering af fleksjob i 2006, har vist sig ikke at holde.

Målet med reformen var at fastholde flest muligt på arbejdsmarkedet – helst i ustøttet beskæftigelse. Det er ikke lykkedes. I dag er der knap 55.000 flere personer på førtidspension og i fleksjobordningen end forventet, da reformen blev indgået, og samfundet brugte i 2010 over ni milliarder kroner mere end forventet på ordningerne.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om følgende principper for en reform:

- Reformens overordnede mål er, at flest muligt skal i arbejde og forsørge sig selv.
- Udviklingen på området skal vendes, så flere får en tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed adgang til at forsørge sig selv, og færrest muligt ender på varig, passiv forsørgelse.
- Flest muligt skal ansættes på det ordinære arbejdsmarked uden offentlig støtte.
- Reformen skal sikre, at der fremover er større fokus på den enkeltes ressourcer og på at udvikle den enkeltes arbejdsevne.
- Fleksjobordningen målrettes, og tilskuddet omlægges. Formålet er at sikre, at også personer med en lille arbejdsevne kan komme ind i ordningen, og at personer med en høj indkomst ikke får det højeste tilskud.
- Adgangen til førtidspension begrænses, og der indføres ressourceforløb, der skal sikre en tidligere, tværfaglig og sammenhængende indsats. Forløbene kan vare fra et til fem år. Nogle skal vare i et år, nogle i tre år og andre i fem år. Det er afgørende, at de i form, indhold og varighed tilpasses den enkeltes behov.

Aftalepartierne er enige om, at aftalen ikke får konsekvenser for de personer, der i dag er på førtidspension, medmindre de fremover flytter uden for EU/EØS.

Aftalepartierne forpligter sig til at nå de økonomiske forudsætninger i aftalen, herunder et provenu på 1,9 mia. kr. i 2020. Såfremt reformens forudsætninger viser sig ikke at holde, er aftalepartierne forpligtet til at genforhandle aftalen. Forligspartierne vil derfor følge udviklingen indgående. Regeringen vil årligt udarbejde en statusredegørelse for udviklingen på området fra og med 2014. Forligspartierne er enige om, at proventet på 1,9 mia. kr. i 2020 anvendes til medfinansiering af udgifter forbundet med realiseringen af regeringens uddannelses- og forskningsmålsætninger. Regeringen medregner proventet i sin målsætning om en offentlig forbrugsvækst på 0,8 pct. årligt. Forligspartierne vil i efteråret 2012 drøfte den videre udmøntning.

1. Ressourceforløb – forebyggelse af førtidspension

Aftalepartierne er enige om, at der i højere grad skal være fokus på den enkelte og dennes ressourcer. Borgeren og dennes arbejdsevne skal være i centrum, og det skal ske via en indsats, hvor der i højere grad investeres i den enkelte via en tværfaglig indsats, der er tilpasset og målrettet den enkeltes behov.

Rehabiliteringsteam i alle kommuner

Der skal etableres rehabiliteringsteam i alle kommuner. Formålet med rehabiliteringsteamet er at sikre, at der sker den nødvendige tværfaglige koordinering i komplekse sager. Arbejdet i rehabiliteringsteamet skal medvirke til, at den enkelte borger kommer i centrum i egen sag, at der sker en parallel afklaring af den enkelte borgers beskæftigelsesmæssige, sociale og sundhedsmæssige ressourcer og udfordringer med fokus på uddannelse, job og selvforsørgelse. Det skal sikre, at den enkelte borger får en helhedsorienteret indsats, herunder relevante tilbud på tværs af forvaltninger/myndigheder, samt at de samlede ressourcer anvendes effektivt. Det er et helt centralt omdrejningspunkt, at rehabiliteringsteamets arbejde har et beskæftigelses- og uddannelsesfokus, og at indsatsen i videst muligt omfang medvirker til, at den enkelte borger får fodfæste på arbejdsmarkedet.

Rehabiliteringsteamet skal være et dialog- og koordineringsforum og skal være sammensat af repræsentanter fra relevante kommunale forvaltningsområder, herunder:

- a) beskæftigelsesområdet
- b) sundhedsområdet
- c) socialområdet
- d) undervisningsområdet (for under 30-årige og ad hoc for personer over 30 år).

For at sikre en mere hensigtsmæssig kommunal brug af sundhedsfaglige ressourcer skal kommuner og regioner etablere et samarbejde, hvor et centralt omdrejningspunkt er en sundhedskoordinatorfunktion, som repræsenterer regionen i teamet. Med denne funktion sikres kommunerne en entydig og koordineret adgang til rådgivning og vurdering i det regionale sundhedsvæsen. Kommunerne finansierer udgifter til sundhedskoordinatorfunktionen og rådgivning/vurdering fra regionens kliniske funktion. Adgang til ydelser i det behandlende sundhedsvæsen sker for personer i ressourceforløb, som det sker for alle andre.

Rehabiliteringsteamet skal behandle alle sager, inden der træffes afgørelse om ressourceforløb, fleksjob og førtidspension.

Ressourceforløb for unge

Personer under 40 år skal som udgangspunkt ikke have førtidspension.

De skal i stedet i et individuelt tilrettelagt ressourceforløb, der kan vare et til fem år ad gangen med mulighed for flere forløb, hvis det er nødvendigt med en mere langvarig hjælp. Det er afgørende, at de i form, indhold og varighed tilpasses den enkeltes behov.

Målgruppen for ressourceforløbene er personer, hvor det er overvejende sandsynligt, at de i fravær af en særlig indsats vil ende på førtidspension. Personerne er kendetegnet ved at have betydelige, komplekse problemstillinger, som ikke har

kunnet løses gennem den ordinære beskæftigelsesindsats (lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om aktiv socialpolitik), herunder aktive tilbud, revalidering mv. Personerne skal have mulighed for at modtage en helhedsorienteret og længelevende indsats, der går på tværs af sektorerne og kan indeholde både beskæftigelsesrettede, uddannelsesrettede, sociale og sundhedsmæssige tilbud.

Målet med ressourceforløbene er en tværfaglig og sammenhængende indsats, der skal hjælpe unge videre i livet, så de på sigt kan komme i arbejde eller i gang med en uddannelse. Der skal med andre ord i højere grad være fokus på, hvilke ressourcer den enkelte har. På kort sigt er målet, at den enkelte får bedre fodfæste, så arbejdsevnen kan udvikles. Det afgørende er, at kommunerne får mulighed for at sammensætte en indsats, der er tilpasset og målrettet den enkeltes behov, og at den enkelte borger får én gennemgående sagsbehandler, der har ansvaret for at koordinere borgerens sag på tværs af sektorer og lovgivningsområder.

Det er en forudsætning for, at en person kan blive tilkendt et ressourceforløb, at kommunen dokumenterer, at de hidtidige indsatser og tilbud ikke har bragt personen i uddannelse eller job, og at alle muligheder i beskæftigelseslovgivningen er udtømte.

Personer, der er så syge eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er helt åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen, er undtaget fra ressourceforløb og skal stadig kunne tilkendes førtidspension. Det kan fx være borgere med en betydelig nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning, personer med en alvorlig hjerneskade eller en person med alvorlige lidelser, hvor de medicinske behandlingsmuligheder er udtømte eller udsigtsløse, og hvor prognosen er kort levetid, eller at sygdommen er hastigt accelererende.

Ressourceforløb for personer over 40 år

Personer over 40 år skal som udgangspunkt også have ét ressourceforløb, inden de kan få tilkendt førtidspension. I de tilfælde hvor kommunen efter en samlet faglig vurdering kan dokumentere, at det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle personens arbejdsevne gennem et ressourceforløb, træffer kommunen afgørelse om, at sagen overgår direkte til behandling efter reglerne om førtidspension.

Forsørgelse under ressourceforløb

Alle, der deltager i ressourceforløb, skal have en ydelse på samme niveau, som de modtog forud for ressourceforløbet. Det betyder fx, at en person, der modtog kontanthjælp inden ressourceforløbet, vil fortsætte med at modtage en ydelse på kontanthjælpsniveau i forløbet. Ydelsen kan blive justeret undervejs i forløbet. Hvis personen fx får et barn, hæves ydelsen til kontanthjælpsniveau på forsørgersats.

Der fastsættes en minimumsydelse svarende til kontanthjælpssatsen for voksne på ca. 60 pct. af højeste dagpengesats. Minimumsydelsen gælder ikke for unge under 25 år, der bor hjemme, som fortsat får kontanthjælpssatsen for unge hjemmeboende.

Ydelsen vil ikke afhænge af ægtefællens indkomst eller formue. Det betyder, at personer, der i dag ikke er berettiget til kontanthjælp på grund af formue eller ægte-

fælleindkomst, som minimum får kontanthjælpssatsen for voksne, svarende til ca. 60 pct. af højeste dagpengesats.

Gode muligheder for at arbejde under ressourceforløb

Personer, der deltager i et ressourceforløb, skal have mulighed for at beholde en større del af lønindtægten, hvis de får et job på det ordinære arbejdsmarked, end efter de regler der gælder for kontanthjælp.

Arbejdsgivere, der ansætter personer i ressourceforløb i et løntilskudsjob, skal have mulighed for et højere tilskud, svarende til tilskuddet til revalidender.

Opstartsstøtte til kommunerne

Aftalepartierne er enige om at søge om tilslutning til, at midler til opstart af ressourceforløb og rehabiliteringsteam prioriteres i satspuljen.

Aftalepartierne er i den forbindelse enige om, at kommunerne skal have mulighed for at iværksætte forsøg, der kan forbedre indsatsen og udvikle nye metoder.

Det er vigtigt, at der er fokus på, at kommunale medarbejdere opkvalificeres til at varetage de nye opgaver med rehabiliteringsteam og ressourceforløb. Der skal derfor igangsættes et opkvalificeringsprojekt efter drøftelse med udvalgte kommuner, KL og eksperter på området, fx psykiatere. Erfaringerne fra projektet skal efterfølgende udgøre inspiration for det videre arbejde i kommunerne.

Det er centralt, at kommunerne tager ansvar for at sikre en hensigtsmæssig lokal implementering af ressourceforløb og rehabiliteringsteam, så indsatsen får størst mulig effekt.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen med baggrund i nærværende aftale vil drøfte etableringen af ressourceforløb og rehabiliteringsteam med KL og Danske Regioner. Den konkrete model for etablering af ressourceforløb og rehabiliteringsteam skal ske inden for de afsatte økonomiske rammer til opstartsstøtte.

Regeringen vil løbende følge op på omstillingen til den nye indsats i kommunerne. Regeringen vil ved de årlige økonomiforhandlinger med KL og Danske Regioner sætte fokus på implementeringen af indsatsen. Der skal således sikres, at der indhentes og udveksles erfaringer med at etablere og tilrettelægge ressourceforløbene.

2. Målretning af fleksjobordningen

Aftalepartierne ønsker med aftalen at fremtidssikre fleksjobordningen, så den også fremover er med til at sikre mennesker med en nedsat arbejdsevne adgang til arbejdsmarkedet. Flexjobordningen skal bevares, men den skal skrues sammen på en ny måde, så den i højere grad bliver målrettet personer med mindst arbejdsevne, og samtidig skal der være større tilskyndelse for den fleksjobansatte til at øge antallet af arbejdstimer, hvis vedkommende er i stand til det.

Midlertidige fleksjob

Der indføres en ny og målrettet fleksjobordning, hvor det offentlige tilskud omlægges, og hvor fleksjob som udgangspunkt bliver midlertidige.

Personer under 40 år kan således højst få tildelt et fleksjob fem år ad gangen. Når perioden udløber, skal kommunen tage stilling til, om personen fortsat er berettiget til et fleksjob. Personer over 40 år får efter det første fleksjob et permanent fleksjob, hvis kommunen vurderer, at arbejdsevnen fortsat er nedsat i et omfang, så den pågældende ikke kommer til at kunne varetage et ordinært arbejde.

Omlægning af tilskuddet

Arbejdsgiveren betaler løn inkl. pension for den arbejdsindsats, den fleksjobansatte reelt yder. Kommunen supplerer lønnen fra arbejdsgiveren med et tilskud, der reguleres på baggrund af lønindtægten.

Fleksjobansatte får et tilskud svarende til 98 pct. af højeste dagpengesats (svarende til 16.700 kr. pr. måned). Der reserveres en andel heraf til obligatorisk pension. Tilskuddet aftrappes med en modregningsats på 30 pct. i takt med, at lønnen stiger indtil en løn før skat på 13.000 kr. inkl. pension pr. måned. Det betyder, at når lønnen øges med 1.000 kr., modregnes der 300 kr. i tilskuddet, og den samlede indkomst for den fleksjobansatte bliver dermed 700 kr. højere. Når lønnen overstiger 13.000 kr. om måneden, er modregningsatsen 55 pct.. Tilskuddet er fuldt aftrappet ved en lønindkomst inkl. pension fra arbejdsgiveren på 36.400 kr. pr. måned.

Løn og øvrige arbejdsvilkår

Den nye fleksjobordning bygger på, at der skal skabes plads på arbejdsmarkedet til personer, der har begrænsninger i arbejdsevnen, der indebærer, at de enten ikke kan arbejde med fuld intensitet, eller at de har behov for nedsat arbejdstid, herunder kun kan arbejde få timer.

Ordningen bygger endvidere på, at arbejdsgiver alene skal betale for det arbejde, der bliver udført, og at den konkrete fleksjobaftale skal afspejle den ansattes reelle ressourcer og skånebehov.

De nærmere regler om løn- og ansættelsesvilkår i den nye fleksjobordning skal udmøntes lovgivningsmæssigt af aftalepartierne med respekt for de overenskomst-mæssige aftaler på området, herunder de sociale kapitler, lokale bestemmelser mv. Arbejdsmarkedets parter og aftalepartierne inddrages i den konkrete udmøntning.

Der nedsættes et trepartsudvalg med bl.a. arbejdsmarkedets parter. Udvalget skal følge området tæt og give arbejdsmarkedets parter mulighed for løbende at vurdere, hvorvidt der er behov for justeringer i de kollektive aftaler.

Fastholdelsesfleksjob og sociale kapitler

Arbejdsmarkedets parter skal bidrage til at skabe større rummelighed på arbejdsmarkedet, herunder ved brug af sociale kapitler.

En person kan derfor først blive ansat i et fleksjob på sin hidtidige arbejdsplads (fastholdelsesfleksjob), når vedkommende har været ansat på arbejdspladsen i mindst 12 måneder under overenskomstens sociale kapitel.

Der vil være et tilsvarende krav for medarbejdere, der er ansat på ikke-overenskomstdækkede områder eller overenskomstdækkede områder, hvor der ikke er sociale kapitler.

Kravet om 12 måneders ansættelse inden et fleksjob gælder dog ikke, hvis det er åbenbart formålsløst, fordi den ansatte fx har været udsat for en alvorlig arbejdsskade eller pludselig og alvorlig sygdom.

Ledighedsydelse

Ledighedsydelse udgør 89 pct. af højeste dagpengesats. Det svarer til ca. 15.200 kr. pr. måned. Dog gælder der særlige regler for visse persongrupper, jf. appendiks.

Ledighedsydelse er uafhængig af formue og ægtefælles indkomst.

Det vil – som i dag – være muligt at optjene ret til den høje sats efter ansættelse i fleksjob i 9 måneder inden for de seneste 18 måneder.

Aftalepartierne er enige om, at det vil være formålstjenligt, hvis en kommende reform af refusionssystemet fremadrettet understøtter, at færrest mulige er langvarigt på ledighedsydelse.

Ledige fleksjobvisiterede, der har nået fleksydelsesalderen, modtager ledighedsydelse svarende til ca. 60 pct. af højeste dagpengesats frem til folkepensionsalderen, eller til at de overgår til fleksydelse.

Den aktive indsats for ledige fleksjobvisiterede

Ledige fleksjobvisiterede skal i fremtiden aktivt søge fleksjob. De skal have kontaktsamtaler hver 3. måned og have ret til seks ugers selvvalgt uddannelse.

Den aktive indsats skal hjælpe de fleksjobvisiterede tættere på et fleksjob. Det er aftalepartiernes holdning, at kommunerne i denne sammenhæng spiller en central rolle i forhold til at sikre, at der gøres en ekstra indsats for denne gruppe af svage ledige, så flest muligt bliver en del af arbejdsmarkedet.

Derudover skal reglerne i fleksjobordningen afbureaukratiseres. Reglerne om sanktion i form af tab af refusion hos kommunerne i 36 måneder, hvis revurderingen og visitationen har været mangelfuld, ophæves.

Modtagere af ledighedsydelse skal fremover have samme sanktion som dagpenge-modtagere, når de er selvforskyldt ledige. Det vil sige, at de fremover får en karantæne i tre uger ved selvforskyldt ledighed.

Fleksjob til selvstændige

Det vil fortsat være muligt for selvstændige erhvervsdrivende at få tilskud til fleksjob i egen virksomhed. Med baggrund i de særlige forhold, der gør sig gældende for selvstændige, vil ordningen dog blive justeret, så den fremover adskiller sig fra fleksjobordningen for lønmodtagere.

Når en selvstændig visiteres til fleksjob i egen selvstændig virksomhed, skal der alene ses på arbejdsevnen i forhold til arbejdet i den selvstændige virksomhed. Samtidig indføres der en tilskudsmodel, hvorefter tilskuddet fastsættes til maksimalt 125.000 kr. pr. år. Tilskuddet nedsættes på baggrund af årsindtægten i virksomheden og eventuel anden arbejdsindkomst med 30 pct.

3. Flere førtidspensionister i arbejde

Førtidspensionister under 40 år kan få ressourceforløb

Personer under 40 år, der allerede har fået tilkendt førtidspension, får mulighed for at deltage i ressourceforløb, hvis de selv ønsker det, og hvis kommunen vurderer, at de kan få udbytte af det.

Hvis en førtidspensionist går i gang med et ressourceforløb, vil den pågældende fortsat modtage førtidspension.

Førtidspensionister kan få beskæftigelsestilbud

Førtidspensionister, der selv ønsker det, skal have ret til tre afklaringsamtaler i jobcentret. Førtidspensionisterne skal desuden have mulighed for at modtage tilbud om vejledning og opkvalificering samt virksomhedspraktik fra kommunen.

4. Førtidspension og merudgiftsydelse

Lavere førtidspension til pensionister, som bor i udlandet (uden for EU/EØS)

Kun en del af førtidspensionen efter ny ordning kan fremadrettet medtages til lande uden for EU/EØS. Med forslaget bringes reglerne for førtidspension i overensstemmelse med de regler, der allerede gælder for folkepension og førtidspension efter den gamle ordning, hvor pensionstillægget ikke kan medtages til lande uden for EU/EØS.

Forbedringer af den supplerende arbejdsmarkedspension

Den supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister (SUPP) bliver moderniseret ved, at det bliver muligt at få udbetalt en dødsfaldsdækning ved dødsfald, efter at pensionisten er overgået fra førtidspension til folkepension. Derudover ændres ordningen, så bidragene løbende anvendes til køb af pensionsret.

De faste ydelsessatser for merudgiftsydelse ændres og bagatelgrænsen reguleres

De faste ydelsestrin afskaffes. Merudgiftsydelsen udmåles i stedet på baggrund af de sandsynliggjorte merudgifter, og der rundes op til nærmeste hele 100 kr. Derved skabes der større sammenhæng mellem de faktiske merudgifter og den udbetalte ydelse og muligheden for overkompensation begrænses i væsentligt omfang, ligesom den indbyggede mulighed for underkompensation, som findes i de eksisterende regler, bliver fjernet.

Herudover skal bagatelgrænsen bevares, men den skal fremover reguleres med satsreguleringsprocenten, så bagatelgrænsen følger den almindelige lønudvikling.

Mulighed for merudgiftsydelse til alle personer med borgerstyret personlig assistance

Alle, der får førtidspension efter de før den 1. januar 2003 gældende regler, og som samtidig modtager kontant tilskud til ansættelse af handicaphjælpere, ligestilles i forhold til adgangen til at modtage merudgiftsydelse.

Personkredsen for merudgiftsydelse justeres, så både førtidspensionister, der modtager kontant tilskud efter servicelovens § 95 og tilskud efter § 96, får mulighed for at få merudgiftsydelse.

5. Økonomi

Mia. kr. (2012-PL)	2020	På langt sigt
Ressourceforløb	-0,1	-0,8
- heraf midler til indsatsen	1,2	1,4
Fleksjobforslag	-1,6	-2,4
Flere førtidspensionister i arbejde	0,1	0,1
Førtidspension og merudgiftsydelse	-0,1	-0,1
Satspuljefinansiering	-0,3	-0,4
I alt	-1,9	-3,6

Anm. På grund af afrunding summer tallene ikke til totalen.

Refusion

Regeringen vil på et senere tidspunkt fremlægge en samlet refusionsreform og vil i den forbindelse konsultere forligskredsen angående de konkrete forslag på området.

Aftalepartierne er i den forbindelse enige om følgende hovedprincipper for en ændring af refusionen på de områder, der er omfattet af denne aftale:

- Refusionssystemet skal understøtte, at færrest muligt kommer på langvarig/permanent offentlig forsørgelse, herunder førtidspension, ledighedsydelse mv.
- Hovedprincippet for et nyt refusionssystem skal - inspireret af Arbejdskommissionens model - være, at refusionssatserne er ens på tværs af ydelser og falder over tid. Det må ikke refusionsmæssigt være fordelagtigt for kommunerne at flytte borgere til varig offentlig forsørgelse.
- Refusionssystemet skal understøtte, at udsatte grupper får en indsats, der bringer dem tættere på arbejdsmarkedet og ordinær uddannelse.

Der skal i forbindelse med indførelse af et nyt refusionssystem være særlig fokus på, om og hvordan indretningen af refusionssystemet kan begrænse kommunernes incitamenter til at medvirke til, at borgere, der er tilkendt varige ydelser som fx førtidspension, flytter til andre kommuner. Herunder skal reglerne om mellemkom-

munal refusion for førtidspension skærpes, hvis tilkendelseskommunen aktivt medvirker til, at en førtidspensionist flytter til en anden kommune.

6. Forudsætninger

Opfølgning på og evaluering af aftalen

Aftalepartierne er enige om, at der årligt skal følges op på aftalens målsætninger om, at færre unge skal have førtidspension, og at flere skal være en del af arbejdsfællesskabet, herunder at målretningen af fleksjobordningen i højere grad også skal omfatte personer med en begrænset arbejdsevne.

Aftalepartierne vil løbende følge op på, at det forudsatte provenu realiseres og på, hvorvidt antallet af personer på og tilgang til førtidspension, fleksjob og ressourceforløb udvikler sig som forudsat. Aftalepartierne vil endvidere følge op på indholdet i ressourceforløbene og på omfanget af aftalebaserede skånejob/job på særlige vilkår. Såfremt provenu, antallet af personer i ordningerne, tilgang mv. udvikler sig anderledes end forudsat, forpligter aftalepartierne sig til at aftale nye initiativer, der kan imødegå udviklingen. Aftalepartierne vil følge op løbende, og senest i 2017 udarbejdes en større evaluering af reformen.

Udvikling og drift af system til løbende samkøring af data

Der skal til brug for opfølgning og evaluering samt til at understøtte indsatsen i kommunerne tilvejebringes det nødvendige datagrundlag. Der igangsættes på den baggrund et arbejde med deltagelse af Beskæftigelsesministeriet, Sundhedsministeriet, Social- og Integrationsministeriet og Finansministeriet samt KL og Danske Regioner med henblik på at afdække modeller for etablering af det nødvendige data- og styringsgrundlag.

7. Ikrafttrædelse

Ændringerne træder i kraft 1. januar 2013.

Appendiks

En del af fællesskabet – reform af førtidspension og fleksjob

Forebyggelse af førtidspension

Rehabiliteringsteam i alle kommuner

Sammensætning mv.

- Der skal etableres rehabiliteringsteam i alle kommuner med en tværfaglig sammensætning med repræsentanter fra de relevante forvaltningsområder: herunder a) beskæftigelsesområdet, b) sundhedsområdet, c) socialområdet, herunder socialpsykiatri og d) undervisningsområdet (for unge under 30 år og ad hoc for personer over 30 år) samt med deltagelse af borgeren og borgerens gennemgående, koordinerende og ansvarlige sagsbehandler. Desuden skal regionen være repræsenteret i teamet ved en sundhedskoordinatorfunktion.
- Rehabiliteringsteamet er et dialog- og koordineringsforum, som afgiver en anbefaling i sager, der behandles i teamet. Teamets kommunale repræsentanter skal have den fornødne kompetence til at kunne indgå i dialogen på tværs af forvaltninger og kunne bidrage til teamets anbefaling i de enkelte sager.
- De kommunale forvaltningers myndighedskompetence, herunder finansielle disponeringsmuligheder, ændres ikke med etablering af rehabiliteringsteam. Det betyder, at det fortsat er den enkelte forvaltning, der har kompetencen til at træffe afgørelse i den enkelte sag. Afgørelsen træffes bl.a. på baggrund af rehabiliteringsteamets anbefaling.

Rehabiliteringsteamets behandling af sager

Rehabiliteringsteamet skal behandle alle sager, inden kommunen træffer afgørelse om ressourceforløb, fleksjob og førtidspension. Det gælder også sager, hvor det er åbenbart formålsløst at udvikle borgerens arbejdsevne. I disse sager skal sagsbehandlingen være hurtig, og sagen kan forelægges uden personlig kontakt.

- Borgerens sagsbehandler er ansvarlig i forhold til at få sagen forelagt teamet. Det betyder, at sagsbehandleren skal sørge for, at sagen bliver tilstrækkeligt belyst, og at sagen forelægges teamet.
- Teamets behandling af sagen sigter blandt andet på, at der sker:
  - Vurdering af hvilken indsats fra de forskellige forvaltninger/myndigheder, der er nødvendig og hensigtsmæssig for den enkelte borger.
  - Koordinering af hvilke indsatser, der igangsættes/anbefales i forhold til uddannelse, beskæftigelse, det sociale og det sundhedsmæssige.
  - Anbefaling af hvorvidt borgeren bør overgå til ressourceforløb, fleksjob, førtidspension.
- Teamet afgiver en anbefaling i sager, der behandles i teamet. Det er dog fortsat den enkelte forvaltning, der har kompetencen til at træffe afgørelse i den enkelte sag.
- Teamet kan anbefale, at teamet inddrages i den løbende opfølgning på sagen.

Rehabiliteringsplanen

- Der skal udarbejdes en rehabiliteringsplan i alle sager, der behandles i rehabiliteringsteamet.
- Rehabiliteringsplanen består af to dele. Planens del ét (den forberedende del) udarbejdes i tæt samarbejde med borgeren og danner grundlag for sagens behandling i teamet. Planens del to (indsatsdelen) udarbejdes på baggrund af et eller flere møder i teamet og beskriver den tværfaglige indsats, der anbefales igangsat på baggrund af drøftelsen i teamet. Borgeren tildeles én gennemgående og koordinerende sagsbehandler, der er ansvarlig for tilrettelæggelsen af arbejdet med rehabiliteringsplanen, og som efterfølgende er ansvarlig for opfølgningen på planen. Den koordinerende sagsbehandler skal bl.a. koordinere indsatsen med de øvrige forvaltninger i kommunen, herunder sikre at de af rehabiliteringsteamet anbefalede tilbud mv. bliver iværksat, holde opfølgningssamtaler med borgeren og justere planen efter borgerens aktuelle situation og behov.
- I rehabiliteringsplanens del ét (den forberedende del) beskrives borgerens udnælses- og beskæftigelsesmål, borgerens beskæftigelsesmæssige ressourcer og udfordringer, borgerens sociale ressourcer og udfordringer og borgerens helbredsmæssige ressourcer og udfordringer. Der sker således en systematisk beskrivelse af den enkelte borgers ressourcer og udfordringer, hvor alle relevante forhold i borgerens samlede situation indgår. Der skal foretages nødvendige konsekvensændringer i de regler, der fastlægger krav til sagsbehandlingen i henhold til arbejdsevnetoden.
- I dag indhenter kommunen lægeattester fra privatpraktiserende læger til brug for kommunens vurdering af borgerens arbejdsevne i sager om tilkendelse af fleksjob og førtidspension. Fremover indgår den praktiserende læges/egen læges vurdering af borgerens helbredsmæssige situation i forhold til at kunne arbejde som en del af rehabiliteringsplanens del ét. Kommunen afholder – som i dag – udgiften hertil. Det forudsættes, at prisen for den praktiserende læges vurdering fastsættes af Lægeforeningen og KL som led i det social-lægelige samarbejde.
- Planens del ét danner grundlag for rehabiliteringsteamets behandling af sagen.
- Rehabiliteringsplanens del to indeholder en plan for, hvilke indsatser fra de forskellige myndigheder, der er nødvendige og hensigtsmæssige for den enkelte borger.
- I en række sager vil det være nødvendigt at forelægge sagen af flere omgange for teamet, inden del to kan færdiggøres. Teamet kan altid anbefale, at sagen forelægges teamet igen.
- Hvis rehabiliteringsplanen ikke fører til job, og rehabiliteringsteamet vurderer, at alle relevante muligheder er udtømte, kan rehabiliteringsplanen med tilhørende dokumentation for gennemført indsats (beskæftigelsesrettede, sociale og sundhedsmæssige tilbud mv.) benyttes som dokumentation i forbindelse med visitation til resourceforløb og til fleksjob eller tilkendelse af førtidspension. I lyset af ovenstående er partierne enige om, at det er målet, at sagsbehandlingstiden skal være så kort som mulig.
- Borgerens adgang til at følge med i egen sag skal styrkes. Borgeren skal derfor via Min Side på Jobnet have adgang til at se egen rehabiliteringsplan for forløb og indsats i jobcenteret, herunder aftalte beskæftigelsesrettede, uddannelsesmæssige, sociale og sundhedsrettede aktiviteter og indsatser, se aftaler om samtaler, huske-service i forhold til møder og at kunne foretage selvbetjening i forhold til fraværsforhold (sygemelding og raskmelding).

- Personer i ressourceforløb skal via Min Side på Jobnet have adgang til digitale services, der skal understøtte koordineringen af borgerens forløb, og sikre at borgeren har fuld indsigt i det planlagte forløb.
- Derudover har kommunen en generel rådgivnings- og vejledningspligt efter retssikkerhedsloven og skal således oplyse borgeren om muligheden for at medbringe pårørende som bisidder, klageadgang mv.

Samarbejde mellem kommunen og regionen

- Modsat den nuværende praksis, skal der fremover ske en mere systematiseret brug af sundhedsfaglige, herunder lægelige, ressourcer. Den nuværende praksis i forbindelse med kommunernes indhentning af sundhedsfaglig information er i vidt omfang karakteriseret ved at være ustruktureret, og fokus er ofte på at indhente lægefaglig dokumentation, herunder speciallægeerklæringer om, hvad borgeren ikke kan.
- Kommuner og regioner er efter sundhedsloven forpligtet til at samarbejde om indsatsen på sundhedsområdet og om indsatsen mellem sundhedssektoren og de tilgrænsende sektorer.
- Kommuner og regioner skal fremover aftale, hvorledes kommunens rehabiliteringsteam får adgang til rådgivning og vurdering fra en klinisk funktion i regionen, herunder adgang til sundhedskoordinatorfunktionen. Klinisk funktion er ikke en ny fysisk enhed, men alene en funktion, som fleksibelt kan forankres i regionens eksisterende organisation.
- Hvordan den kliniske funktion skal levere sin rådgivning og vurdering, herunder pris og afregning, samt hvordan sundhedskoordinatorfunktionen bemandes/hvilke faglige kompetencer, aftales nærmere mellem kommuner og regioner. Der igangsættes et arbejde mhp. at fastlægge modeller for kommunernes finansiering af regionernes ydelser.
- Borgerens praktiserende læge fungerer - som i dag - som indgangen til behandling i sundhedsvæsenet. Den praktiserende læge orienteres derfor også fremover løbende om sagens forløb.
- Kommunen skal fremover alene benytte lægefaglig rådgivning fra regionen.
- Kommunen kan - som i dag - rekvirere lægeattester fra den praktiserende læge. Herudover kan kommunen rekvirere speciallægeattester via sundhedskoordinatoren og klinisk funktion. I det omfang klinisk funktion ikke kan vurdere sagen på det foreliggende grundlag eller efter en evt. konsultation, kan klinisk funktion rekvirere en speciallægeattest.
- Regeringen vil drøfte det nærmere indhold og implementeringen af rehabiliteringsteam med KL og Danske Regioner.

Ressourceforløb

- Personer under 40 år skal som udgangspunkt ikke have førtidspension.
- Målgruppen for ressourceforløbene er personer, hvor det er overvejende sandsynligt, at de i fravær af en særlig indsats vil ende med at få tilkendt førtidspension. Personerne er kendetegnet ved at have betydelige, komplekse problemstillinger, som ikke har kunnet løses gennem den ordinære indsats (tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om aktiv socialpolitik). De har brug for en helhedsorienteret og længerevarende indsats, der går på tværs af sektorer og indeholder både beskæftigelsesrettede, uddannelsesrettede, sociale og sundhedsmæssige tilbud.

- Visitation til ressourceforløb vil altid bero på en konkret og individuel vurdering af den enkeltes situation. Visitation til ressourceforløb forudsætter, at borgeren har sammensatte komplekse problemer udover ledighed, der vil kræve en tværgående indsats ift. 1) beskæftigelse/uddannelse, 2) det sociale område og 3) sundhedsområdet. Herudover gælder, at et eller flere af følgende skal være opfyldt:
  - Personen har været længerevarende på offentlig forsørgelse og har haft svært ved at få fodfæste i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet.
  - Personen har deltaget i en indsats rettet mod uddannelse og/eller job. Fx er der udarbejdet en uddannelsesplan, en jobplan, revalidering eller en indsats som led i sygedagpengeopfølgning, uden at det har haft den ønskede effekt.
  - Kommunen vurderer, at der er behov for en længevarende indsats, førend uddannelse/job er et realistisk mål.
- Personer, der er så syge eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen, er undtaget fra ressourceforløb og skal stadig kunne tilkendes førtidspension. Det kan fx være personer med en betydelig nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning, personer med en alvorlig hjerneskade eller en person med alvorlige lidelser, hvor de medicinske behandlingsmuligheder er udtømte eller udsigtsløse, og hvor prognosen er kort levetid, eller at sygdommen er hastigt accelererende.
- Der kan først visiteres til et ressourceforløb, når alle andre relevante muligheder for en aktiv indsats i den ordinære beskæftigelseslovgivning er afprøvet eller vurderet formålsløse. Alle muligheder i beskæftigelseslovgivningen, herunder revalidering, skal således være udtømte.
- Ressourceforløb kan vare 1-5 år ad gangen.
- Inden udgangen af et ressourceforløb skal der ske en revurdering af personens behov for indsats. Revurderingen kan, afhængigt af den udvikling, der er sket med personens arbejdsevne, fx føre til, at personen overgår til et revalideringsforløb, visiteres til fleksjob eller til kontanthjælp med henblik på jobsøgning og arbejde. Revurderingen kan endvidere føre til, at der iværksættes et nyt ressourceforløb på op til 5 år, men det forudsætter, at rehabiliteringstemaet skal have sagen forelagt, og at der er et yderligere potentiale for at udvikle arbejdsevnen. Det vil fremgå af rehabiliteringsteamets vurdering og anbefaling i sagen, hvordan et nyt ressourceforløb kan bidrage til at udvikle arbejdsevnen yderligere frem mod en plads på arbejdsmarkedet. Ligeledes vil det af rehabiliteringsplanen fremgå, hvordan arbejdsevnen udvikles og med hvilke indsatser. Endelig kan revurderingen føre til, at der rejses sag om førtidspension, forudsat at alle muligheder for udvikling af arbejdsevnen er udtømte, og at arbejdsevnen vurderes varigt at være minimal.
- Personer, der fylder 40 år under ressourceforløbet, færdiggør forløbet som planlagt.

Ressourceforløb for personer over 40 år

- Personer over 40 år, som ikke tidligere har gennemført et ressourceforløb, skal igennem ét ressourceforløb, inden de kan få tilkendt førtidspension.
- I de tilfælde hvor kommunen efter en samlet faglig vurdering kan dokumentere, at personen er så syg eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er helt

åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen, træffer kommunen afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension. Det kan fx omfatte borgere med en betydelig nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning, personer med en alvorlig hjerneskade eller en person med alvorlige lidelser, hvor de medicinske behandlingsmuligheder er udtømte eller udsigtsløse, og hvor prognosen er kort levetid, eller at sygdommen er hastigt accelererende, som det også gør sig gældende for unge under 40 år.

- Kommunen kan ligeledes træffe afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, hvis det er veldokumenteret, at hidtidige sociale, beskæftigelses- og sundhedsrettede indsatser ikke har kunnet udvikle arbejdsevnen. Her kan dokumentation fra tidligere ressourceforløb indgå.

Indhold i ressourceforløb

- I ressourceforløbet skal kommunen tilrettelægge en tværfaglig og helhedsorienteret indsats inden for beskæftigelses-, uddannelses-, sundheds- og socialområdet for den enkelte og få lagt en langsigtet plan for, hvad der skal til, for at personen på sigt kan blive selvforsørgende. Målet er altid, at borgeren får fodfæste på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet.
- Borgeren skal inddrages og høres ift. udarbejdelsen af rehabiliteringsplanen og behandling af borgerens sag i teamet. Der skal lægges vægt på, at borgeren har ejerskab til ressourceforløbet.
- Indsatsen kan bestå i alle former for tilbud eller anden hjælp, som har til formål at bringe borgeren tættere på det fastsatte beskæftigelsesmål. Eksempelvis kan kommunerne indgå samarbejde med socialøkonomiske virksomheder om ansættelse/tilbud til borgere i målgruppen, ligesom borgeren kan få tilbud om virksomhedscenter, AMU-kurser, brobygning til uddannelse, misbrugsbehandling, rådgivning og støtte fra psykolog/terapeut/coach, motion, kurser i håndtering af stress/angst mv., aktivitetstilbud på væresteder, støtte-kontaktperson, hjælp til boligproblemer, socialpædagogisk bistand, udredning m.m., hvor udgifterne afholdes af det offentlige.
- Der skal løbende, minimum 6 gange om året, afholdes opfølgningssamtaler mellem borgeren og borgerens koordinerende sagsbehandler i ressourceforløb. Samtalerne skal bl.a. sikre, at der er den fornødne progression i forløbet, og planen kan justeres i forhold til personens aktuelle situation.
- I perioder, hvor borgeren ikke er i et aktivt forløb (efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats) kan der iværksættes mentorstøtte.
- I alle sager om ressourceforløb skal rehabiliteringsteamet drøfte, hvorvidt og i hvilket omfang, der er brug for mentorstøtte for at sikre, at indsatsen i rehabiliteringsplanen realiseres, og der skal løbende i forbindelse med opfølgningssamtalen tages stilling til, om borgeren har brug for mentorstøtte til at sikre, at den aftalte indsats gennemføres.
- Ved manglende medvirken eller deltagelse, kan kommunen pålægge personen en sanktion, der følger reglerne for kontakthjælpsmodtagere med andre problemer end ledighed. Det betyder, at kommunen alene kan sanktionere manglende fremmøde mv., hvis der ikke er en rimelig og hensigtsmæssig grund til udeblivelsen. Kommunen skal forud for en eventuel sanktion foretage en socialfaglig vurdering af, om der i det konkrete tilfælde foreligger omstændigheder (fx sociale, helbredsmæssige, psykiske eller misbrugsproblemer), der kan begrunde, at personen ikke har pligt til at deltage i samtaler eller aktiviteter i ressourcefor-

løbet, eller som kan begrunde, at det ikke er social- eller sundhedsfagligt hensigtsmæssigt at iværksætte en given sanktion. Kommunen skal altid have været i personlig kontakt (dialog) med borgeren, hvis denne ikke reagerer på en skriftlig partshøring forud for en sanktion. Først når kommunen har udtømt alle rimelige muligheder i forsøget på at motivere borgeren og afdække, om borgeren burde kunne deltage i den planlagte indsats, vil sanktionen kunne indtræde. Kommunen kan således ikke stoppe hjælpen, alene fordi det er vanskeligt at komme i kontakt med borgeren, og borgeren ikke møder frem til opfølgningssamtaler og aftalte aktiviteter.

- I de situationer, hvor personen gentagne gange nægter at samarbejde og være aktivt deltagende, må det tages op med vedkommende med henblik på at motivere og støtte til at overholde planen. Det påhviler kommunen - ligesom i dag - at gennemføre de nødvendige tiltag for at sikre dette. I dialog med borgeren kan det overvejes, om planen skal justeres, men i sidste instans kan kommunen afbryde forløbet, hvis det vurderes, at det ikke tjener et formål at fastholde rehabiliteringsplanen, og personen henvises derefter til at modtage kontanthjælp/hidtidig ydelse. Borgeren vil være omfattet af de almindelige klageregler, herunder vejledning mv. hertil. Borgeren kan blive omfattet af et nyt ressourceforløb, hvis kommunen senere vurderer, at personen nu kan og vil deltage i forløbet.
- Aftalepartierne er enige om at søge om tilslutning til at prioritere midler fra satspuljen til at medfinansiere initiativer i aftalen, herunder indsatsen i ressourceforløb. Midlerne indføres over tid stigende til et permanent niveau på 365 mio. kr. fuldt indfaset i 2030. Der afsættes konkret 25 mio. kr. i 2013, 80 mio. kr. i 2014, 140 mio. kr. i 2015 og 190 mio. kr. i 2016.

Forsørgelse under ressourceforløb

- Under ressourceforløbet modtager personen en ydelse på niveau med den ydelse, som den pågældende modtog inden ressourceforløbet
- Sygedagpengemodtagere, der overgår til et ressourceforløb, modtager under forløbet en ydelse svarende til sygedagpengeniveauet, indtil sygedagpengene ville være ophørt som følge af varighedsbegrænsningen på 52 uger, jf. reglerne i lov om sygedagpenge. Herefter overgår den pågældende til en ydelse på niveau med kontanthjælp. Såfremt personen er blevet forlænget forud for visitationen til ressourceforløb, vil personen modtage en ydelse på sygedagpengeniveau i den forlængede periode.
- Ydelsen kan blive justeret undervejs i forløbet, fx som følge af forsørgerpligt.
- Der fastsættes en minimumsydelse, der svarer til kontanthjælpssatsen for voksne. Det vil sige ca. 60 pct. af højeste dagpengesats svarende til ca. 10.300 kr. om måneden. Forsørgere får kontanthjælpssatsen for forsørgere. Det vil sige ca. 80 pct. for forsørgere svarende til ca. 13.700 kr. om måneden.
- Minimumsydelsen gælder ikke for unge under 25 år, der bor hjemme.
- Ydelsen er ikke afhængig af formue eller ægtefællens indkomst. Det betyder, at personer, der i dag ikke er berettiget til kontanthjælp på grund af formue eller ægtefælleindkomst, som minimum får kontanthjælpssatsen for voksne, mens forsørgere får kontanthjælpssatsen for forsørgere.
- Der indbetales et ATP-bidrag af ressourceforløbsydelsen, der svarer til det ATP-bidrag, der indbetales af kontanthjælp (270 kr. om måneden i 2012). 1/3 af bidraget betales af ydelsesmodtageren, og staten betaler 2/3 af bidraget.

Gode muligheder for at arbejde under ressourceforløb

- Personer, der deltager i et ressourceforløb, skal have mulighed for at beholde en større del af lønindtægten, hvis de har et job på det ordinære arbejdsmarked.
- De regler om modregning, som foreslås i fleksjobordningen, anvendes også for personer i ressourceforløb.
- Arbejdsgivere, der ansætter personer i ressourceforløb i et løntilskudsjob, vil få tildelt et tilskud, der følger reglerne for ansættelse i løntilskud for revalidender.

Opstartsstøtte til kommunerne

- Det foreslås, at der i forbindelse med indførelsen af ressourceforløb og rehabiliteringsteam afsættes midler til en række forskellige tiltag, der skal understøtte den lokale implementering.
- Der afsættes blandt andet midler til:
  - Forsøg i et antal kommuner med henblik på metodeudvikling af tværfaglige tilbud målrettet de personer, der får deres sag forelagt rehabiliteringsteamet. Forsøgene kan fx være afprøvning af bestemte tilbud eller pakker af tilbud målrettet særlige dele af målgruppen. Udover metodeudvikling har forsøgene også til formål at give kommunerne mulighed for at komme hurtigt i gang med etableringen af nye målrettede tilbud.
  - Udvikling af centrale redskaber til støtte for ressourceforløb og rehabiliteringsteam, herunder udvikling af uddannelses tilbud til medarbejdere.
  - En opstartskampagne rettet mod kommuner og andre relevante aktører, herunder praktiserende læger og regionerne/sygehusene. Den skal sætte fokus på de nye muligheder og gøre aktørerne opmærksomme på deres rolle i rehabiliteringsforløbet.

Aftalepartierne er enige om at søge om tilslutning til at prioritere 22 mio. kr. årligt i 2013 og 2014, 19 mio. kr. i 2015 og 2 mio. kr. i 2016 fra satspuljen til opstart af ressourceforløb og rehabiliteringsteam i de enkelte kommuner. Aftalepartierne noterer sig endvidere, at regeringen vil søge tilslutning til, at der tilføres yderligere 52 mio. kr. årligt i 2012, 2013 og 2014 fra Forebyggelsesfonden til opstart af rehabiliteringsteam. Samlet er aftalepartierne således enige om at søge tilslutning til at prioritere i alt 221 mio. kr. i perioden 2012-2016 fra henholdsvis satspuljen og Forebyggelsesfonden.

Fleksjob

Bevilling af fleksjobbet

- Det første fleksjob kan – uanset alder – højst bevilges i en periode af 5 år.
- Personer under 40 år kan højst få bevilget et fleksjob i perioder af 5 år ad gangen. Efter udløbet af en 5-års-periode tager kommunen stilling til, om personen fortsat er berettiget til et nyt midlertidigt fleksjob.
- Personer over 40 år får efter det første fleksjob et permanent fleksjob, hvis kommunen vurderer, at arbejdsevnen fortsat er nedsat i et omfang, så overgang til beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked ikke er en mulighed.
- Det er et krav, at personen har så varige og væsentlige begrænsninger i arbejdsevnen, at den pågældende ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet.
- Kommunen træffer afgørelse om visitation til fleksjob efter forelæggelse for rehabiliteringsteamet.
- Der skal fremlægges dokumentation for, at personens ressourcer og udfordringer i forhold til beskæftigelse og uddannelse er fuldt afklarede, og at alle relevante indsatser, herunder revalidering, i den ordinære beskæftigelseslovgivning er udtømte, herunder at den pågældende har været ansat under de sociale kapitler eller på særlige vilkår, jf. nedenfor, i mindst 12 måneder, hvis der er tale om en person, der ønsker fleksjob på hidtidig arbejdsplads.
- Dokumentationen sker som led i udarbejdelsen af rehabiliteringsplanens del ét.
- I rehabiliteringsplanens del ét beskrives personens uddannelses- og beskæftigelsesmål samt beskæftigelsesmæssige, sociale og helbredsmæssige ressourcer og udfordringer. Der sker således en systematisk beskrivelse af den enkelte borgers ressourcer og udfordringer, hvor alle relevante forhold i borgerens samlede situation indgår, fx også borgerens sociale kompetencer, fritidsinteresser mv.

Øget brug af sociale kapitler

- Medarbejdere, der er ansat inden for et overenskomstdækket område, kan først blive ansat i et fleksjob på den hidtidige arbejdsplads, når de pågældende har været ansat på arbejdspladsen i mindst 12 måneder under overenskomstens sociale kapitler, og de pågældende i øvrigt opfylder betingelserne for fleksjob.
- For medarbejdere, der er ansat på overenskomstdækkede områder, hvor der ikke er et socialt kapitel, eller som er ansat inden for et ikke-overenskomstdækket område, vil der være krav om ansættelse på særlige vilkår i mindst 12 måneder, før de kan få et fleksjob på deres hidtidige arbejdsplads, og de i øvrigt opfylder betingelserne for fleksjob.
- Aftalen mellem arbejdsgiver og medarbejder skal være skriftlig og indeholde oplysninger om, hvilke funktioner der er svære for medarbejderen at udføre, samt hvilke konkrete skånehensyn der er aftalt, og det skal dokumenteres, at der er gjort et reelt forsøg på at etablere et vedvarende understøttet job efter de sociale kapitler henholdsvis på særlige vilkår.
- Kravet om 12 måneders ansættelse inden et fleksjob på den hidtidige arbejdsplads gælder ikke, hvis den ansatte fx har været udsat for akut opstået skade eller sygdom, og det er åbenbart formålsløst at gennemføre foranstaltninger med henblik på et aftalebaseret skånejob. Med akut opstået skade eller sygdom menes fx svær, uhelbredelig lammelse som følge af et alvorligt trafikuheld eller andet kompliceret ulykkestilfælde (fx i forbindelse med en arbejdsskade). Der

kan også være tale om en pludseligt opstået alvorlig og fremskridende kræftsygdom eller amyotrofisk lateral sklerose (ALS).

Udbetaling af fleksløntilskud

- Arbejdsgiveren udbetaler løn for det antal timer, der er aftalt. Kommunen supplerer med tilskud, der reguleres på baggrund af lønindtægten.
- Det offentlige tilskud udgør 98 pct. af højeste dagpenge (ca. 200.800 kr. årligt i 2012). Der reserveres en andel heraf til obligatorisk pension.
- Det offentlige tilskud aftrappes med lønnen før skat inkl. pension med en modregningssats på 30 pct. indtil en løn før skat fra arbejdsgiveren på 13.000 kr. inkl. pension pr. måned (2012-pl), og herefter en modregningssats på 55 pct.. Tilskuddet er fuldt aftrappet ved en lønindkomst før skat på ca. 36.400 kr. inkl. pension om måneden (2012-pl).
- Tilskuddet og lønnen kan tilsammen maksimalt udgøre niveauet for den overenskomstmæssige fuldtidsløn for det tilsvarende arbejde. Dette niveau skal fremgå af aftalen om fleksjobansættelsen. Derved vil personer på sammenlignelige ansættelsesvilkår ikke kunne opleve en indkomstfremgang ved overgang fra ordinær beskæftigelse til fleksjob.
- Der indbetales et ATP-bidrag af det offentlige tilskud, der beregnes på grundlag af forskellen mellem det ugentlige antal timer, der udbetales løn for, og 37 timer. ATP-bidraget svarer til A-satsen efter § 15 i lov om Arbejdsmarkedets Tilægspension (1,68 kr. pr. time i 2012).
- Der udbetales løn eller feriegodtgørelse under ferie optjent på baggrund af lønindkomsten. Herudover modtager personen det supplerende tilskud under ferien.
- Hvis arbejdsgiveren udbetaler løn under sygdom, får den ansatte i fleksjob udbetalt løn fra arbejdsgiveren under sygdommen. Dette suppleres med tilskuddet fra kommunen, beregnet på baggrund af arbejdsindtægten. Hvis arbejdsgiveren ikke udbetaler løn under sygdom, får den fleksjobansatte under sygdom udbetalt sygedagpenge, svarende til tilskuddets størrelse, fra kommunen.
- Hvis arbejdsgiveren udbetaler løn under barsel, får den ansatte i fleksjob udbetalt løn fra arbejdsgiveren under barslen. Dette suppleres med tilskuddet fra kommunen, beregnet på baggrund af arbejdsindtægten. Hvis arbejdsgiveren ikke udbetaler løn under barsel, får den fleksjobansatte under barslen udbetalt barseldagpenge, svarende til tilskuddets størrelse, fra kommunen.
- Kommunen udbetaler fleksjobtilskuddet til den pågældendes NEM-konto bagud i den følgende måned på baggrund af oplysninger fra eIndkomst. Den første måned i fleksjobbet udbetales tilskuddet dog på baggrund af det beregnede (forventede) tilskud med en eventuel efterfølgende regulering.
- Arbejdsindkomst fra andre (ordinære) job modregnes på samme vis i tilskuddet, således at den samlede arbejdsindkomst modregnes. Dette administreres af kommunen.

Løbende opfølgning i midlertidige fleksjob og udarbejdelse af status

- Kommunen skal følge op ved en midtvejsstatus efter 2½ år i fleksjobbet. Dette skal ske ved en personlig samtale med den fleksjobansatte og efter behov ved en drøftelse med arbejdsgiver og den fleksjobansatte af mulige initiativer, der kan forbedre den ansattes arbejdsevne.

- Den fleksjobansatte skal orientere kommunen, hvis arbejdstiden i fleksjobbet sættes ned.
- Efter 4 ½ år skal kommunen udarbejde en status, hvor der tages stilling til, om den fleksjobansatte kan overgå til ordinær beskæftigelse eller skal forblive i fleksjobordningen. Hvis der er tale om en person, som åbenbart ikke kan få det bedre, eller hvis personen har fået det værre, herunder kan arbejde færre timer, vil kommunen uden større sagsbehandling kunne bevilge fleksjob på ny. Personer over 40 år vil få bevilget et permanent fleksjob, hvis det vurderes, at de skal forblive i ordningen.
- Den pågældende forbliver i fleksjobordningen, indtil kommunen har truffet afgørelse.
- Kommunen vil normalt kunne træffe afgørelse på baggrund af den udarbejdede status og skal derfor ikke forelægge sagen for rehabiliteringsteamet, medmindre den vurderer, at der på ny er behov for en tværfaglig afklaring eller iværksættelse af beskæftigelsesrettede, sociale eller andre initiativer for at kunne træffe afgørelse.

Ledighedsydelse

- Alle ledige fleksjobvisiterede skal modtage ledighedsydelse, men på forskelligt niveau afhængigt af deres hidtidige forsørgelsesgrundlag.
- Ledighedsydelsen udgør 89 pct. af højeste dagpengesats svarende til ca. 182.300 kr. årligt i 2012 for personer, der
  - ville være berettiget til at modtage dagpenge efter lov om sygedagpenge eller lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel,
  - modtager sygedagpenge,
  - deltager i revalidering efter en jobplan efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, eller
  - modtager ledighedsydelse efter ansættelse i understøttet beskæftigelse.
- Ledighedsydelsen for personer, som efter de ovennævnte betingelser ikke vil være berettiget til ledighedsydelse på den høje sats, modtager ledighedsydelse med henholdsvis ca. 80 pct. af højeste dagpengesats for personer, der er forsørgere (kontanthjælpssatsen for forsørgere), svarende til ca. 165.000 kr. årligt, og ca. 60 pct. af højeste dagpengesats for personer, der ikke er forsørgere (kontanthjælpssatsen for voksne), svarende til ca. 124.000 kr. årligt. En person, der er visiteret til fleksjob, vil således altid være sikret en minimumsydelse svarende til kontanthjælpssatsen for voksne.
- Ledighedsydelse er uafhængig af formue og ægtefællens indkomst.
- Personer, der har været ansat i fleksjob i 9 måneder inden for de seneste 18 måneder, har ret til ledighedsydelse på 89 pct. af højeste dagpengesats.
- Den pågældende skal stå til rådighed efter de gældende regler for modtagere af ledighedsydelse.
- Kommunen foretager en beregning af ledighedsydelsens størrelse forud for hver udbetaling baseret på oplysninger om fradrag for arbejdsindkomst og anden indkomst, fx pensionsudbetalinger i ydelsesperioden. Oplysninger om arbejde og anden indkomst foretages på grundlag af oplysninger fra indkomstregisteret om a-indkomst, hvoraf der skal betales arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag). Beregningen af fradrag i ledighedsydelsen foretages på samme måde som beregning af det tilskud, der udbetales til den ansatte i et fleksjob. Dvs. der foretages et fradrag på 30 pct. op til en arbejdsindkomst før skat på 13.000 kr. inkl. pensi-

on pr. måned (2012-pl) og derefter et fradrag på 55 pct., hvis den samlede arbejdsindkomst før skat overstiger 13.000 kr. inkl. pension pr. måned (2012-pl). Fradraget er således arbejdsindkomstbaseret.

- Ved beregningen ses der bort fra arbejdsfrie indtægter fx erstatninger, herunder erstatninger udbetalt efter lov om arbejdsskadesikring.
- Da oplysningerne om indkomst sjældent vil være tilgængelige på opgørelses-tidspunktet, sker fradraget i ydelsen forskudt i forhold til den aktuelle måned. Det betyder, at fradrag for arbejde i en given måned først vil blive fradraget i måneden efter.
- Reglerne om beregning af ledighedsydelse tilpasses, så beregningen kan foregå på grundlag af oplysninger fra eIndkomstregistret.
- Der kan modtages ledighedsydelse med henholdsvis 89 eller ca. 80 pct. af højeste dagpengesats i sammenlagt 6 måneder efter, at den fleksjobvisiterede har nået fleksydelsesalderen. Ved ledighed herefter modtager den fleksjobvisiterede ledighedsydelse svarende til ca. 60 pct. af højeste dagpengesats frem til folkepensionsalderen, eller til at de overgår til fleksydelse.

Fleksydelse

- Reglerne for beregning af fleksydelse til lønmodtagere tilpasses i overensstemmelse med ændringerne i fleksjobordningen. Endvidere skal tilpasningen af reglerne ske således, at beregningen kan foregå på grundlag af oplysninger fra eIndkomstregistret.

Den aktive indsats for ledige fleksjobvisiterede

- Ledige fleksjobvisiterede skal aktivt søge fleksjob.
- De skal have kontaktsamtale hver tredje måned. Ved kontaktsamtalerne skal der følges op på den aktive jobsøgning.
- De skal have samme mulighed som i dag for tilbud, som medvirker til, at de forbedrer deres muligheder for at få et fleksjob.
- Ledige fleksjobvisiterede har ret til seks ugers selvvalgt uddannelse.
- Fleksjobvisiterede skal via Min Side på Jobnet have adgang til digitale værktøjer, som skal understøtte deres aktive jobsøgning og deltagelse i den aktive beskæftigelsesindsats. Der skal fra Min Side være adgang til særligt tilpasset CV, tilpasset automatch og andre hjælpeværktøjer til jobsøgning. Det skal også være muligt at kunne se aftaler i jobcenteret, huske-service ift. møder og aftaler med jobcenteret og at kunne selvbetjene i forhold til fraværsforhold (sygemelding og raskmelding). Desuden skal der være adgang til relevant information om fleksjob mv., bl.a. til brug for kontakt med arbejdsgivere.

Sanktionsreglerne lempes

- Modtagere af ledighedsydelse skal have den samme sanktion som dagpengemodtagere ved selvforskyldt ledighed.

Afbureaukratisering

- Reglerne om sanktion i form af tab af refusion hos kommunerne i 36 måneder, hvis revurderingen og visitationen har været mangelfuld, ophæves.

Flytning

- Personer, der er ansat i fleksjob, bevarer ret til tilskuddet til fleksjob ved flytning til en anden kommune.
- Personer, der modtager ledighedsydelse, bevarer retten til ydelsen ved flytning til en anden kommune.
- Personer, der i forbindelse med flytning til en anden kommune opsiget et fleksjob, har ret til ledighedsydelse, hvis betingelserne for udbetaling er opfyldt.
- Den nye kommune skal foretage løbende opfølgning efter de almindelige regler i forhold til, om betingelserne for fleksjob fortsat er opfyldt.

Fleksjob til selvstændige

- Selvstændige, der driver virksomhed som hovedbeskæftigelse, får ret til fleksjob efter særlige regler.
- Virksomheden skal som i dag være drevet i væsentligt omfang i mindst 12 måneder inden for de seneste 24 måneder.
- Arbejdsevnen hos den selvstændige skal være nedsat varigt og væsentligt i forhold til de arbejdsopgaver, der kræves i virksomheden, før den pågældende kan komme i betragtning til et fleksjob i egen virksomhed.
- Kommunen skal på baggrund af kommunens rehabiliteringsteam umiddelbart kunne vurdere arbejdsevnenedsættelsen, således at bl.a. afprøvning i anden virksomhed undgås.
- Retten til fleksjob i selvstændig virksomhed skal genvurderes hvert femte år.
- Tilskuddet fastsættes til 125.000 kr. om året. Tilskuddet nedsættes på baggrund af årsindtægten i virksomheden, således at de 125.000 kr. bliver reduceret med 30 pct. af en beregnet årsindtægt i virksomheden og eventuel anden arbejdsindkomst. Kommunen opgør tilskuddet en gang årligt.
- Årsindtægten i virksomheden beregnes efter de samme principper, som når man beregner årsindtægten til opgørelse af dagpengesatsen for selvstændig erhvervsdrivende. Dagpengenes størrelse til selvstændige erhvervsdrivende fastsættes efter reglerne i bekendtgørelse om beregning af dagpengesatsen for selvstændige erhvervsdrivende. Efter disse regler tages der udgangspunkt i den gennemsnitlige årsindtægt på grundlag af de to bedste regnskabsår inden for de seneste fem år. Årsindtægten for selvstændige fleksjobansatte bliver beregnet ud fra de to bedste hele regnskabsår indenfor de seneste tre år i stedet for fem år.
- I tilfælde af ledighed som følge af ophør med den selvstændige virksomhed vil den selvstændige fleksjobvisiterede skulle opfylde betingelserne for et almindeligt lønmodtagerfleksjob og stille sig til rådighed for et lønmodtagerfleksjob for at kunne få ret til ledighedsydelse. Det betyder, at kommunen skal visitere den pågældende på ny efter de visitationskriterier, der gælder for at kunne komme ind i fleksjobordningen som lønmodtager.

Fleksjobkampagne

Der afsættes 2 mio. kr. til en fleksjobkampagne, der skal udbrede kendskab til de nye regler på området og således understøtte, at virksomheder er opmærksomme på de nye muligheder i ordningen.

Flere førtidspensionister i arbejde

Mulighed for ressourceforløb til førtidspensionister under 40 år

- Nuværende førtidspensionister under 40 år får mulighed for at deltage i et ressourceforløb, uden at de mister deres førtidspension.
- Ressourceforløb bevilges, hvis kommunen vurderer, at der er en realistisk mulighed for, at pensionisten på sigt kan opnå en øget tilknytning til arbejdsmarkedet.
- Det er frivilligt for førtidspensionisterne, om de vil benytte sig af muligheden.
- Førtidspensionisterne modtager førtidspension under ressourceforløbet.

Mulighed for beskæftigelsestilbud til førtidspensionister under 40 år

- Førtidspensionister får ret til tre afklaringsamtaler i deres jobcenter.
- Førtidspensionister kan modtage tilbud om fx vejledning og opkvalificering samt virksomhedspraktik. Det er kommunen, der beslutter om der er grundlag for at give tilbuddet.

Førtidspension og merudgiftsydelse

Lavere førtidspension til pensionister, som bor i udlandet (uden for EU/EØS)

- Kun en del af førtidspensionen efter ny ordning kan medtages til lande uden for EU/EØS. Satsen for enlige førtidspensionister på ny ordning vil blive sat ned med 57.000 kr., mens satsen for gifte/samlevende vil blive nedsat med 49.000 kr.
- I praksis opdeles førtidspensionen i et pensionstillæg og et grundbeløb. Opdelingen vil gælde fremadrettet for alle førtidspensionister på ny ordning, der flytter til et land uden for EU/EØS, eller får tilkendt førtidspension, mens personen er bosat i et land uden for EU/EØS.
- De fradragsbeløb, der gælder ved indtægtsregulering af førtidspensionen, ændres ikke.

Forbedringer af den supplerende arbejdsmarkedspension

- Der indføres en lavere dødsfaldsdækning end i dag frem til folkepensionsalderen. Den lavere dødsfaldsdækning finansierer (1) en højere livsvarig pension og (2) dødsfaldsdækning efter folkepensionsalderen, der aftrappes over 5-10 år.
- Der fastsættes regler om, at værdien af dødsfaldsdækningen før folkepensionsalderen mindst skal svare til 1/3 af de forrentede bidrag og værdien af dødsfaldsdækningen efter folkepensionsalderen højst må svare til 1/2 af de forrentede bidrag ved folkepensionsalderen.
- Beløb, der indbetales til Arbejdsmarkedets Tillægspension, vil fremover årligt blive anvendt til køb af livsvarig pension og bonuspotentiale ud fra den gældende markedsrente (ligesom ved ATP Livslang Pension).

De faste satser for merudgiftsydelsen ændres, og bagatelgrænsen reguleres

- Bagatelgrænsen på 500 kr. pr. måned fastholdes, men de faste ydelsestrin afskaffes.
- Merudgiftsydelsen udmåles på baggrund af de sandsynliggjorte merudgifter, så der rundes op til nærmeste hele 100 kr.
- Bagatelgrænsen reguleres fremover med satsreguleringsprocenten.

Muligheden for merudgiftsydelse til alle personer med borgerstyret personlig assistance

- Personkredsen for merudgiftsydelse justeres, så både førtidspensionister på gammel ordning, der modtager kontant tilskud efter servicelovens § 95 og tilskud efter § 96 til ansættelse af handicaphjælpere, får mulighed for at få merudgiftsydelse.

Klageadgang

- En borger kan klage over afgørelsen om fleksjob, førtidspension, ressourceforløb mv. efter de almindelige gældende regler om klageadgang efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om social pension og lov om aktiv socialpolitik. Med denne aftale ændres ikke på den nuværende klagestruktur.

Forudsætninger

Opfølgning på og evaluering af aftalen

- Fokuspunkter i en løbende opfølgning på udviklingen i *ressourceforløb* er:
  - gennemsnitlig varighed af forløb
  - tilgangen til ordningen og hvorfra
  - afgang fra ordningen og hvortil, job, uddannelse, fleksjob eller anden offentlig forsørgelse
  - antal fuldtidspersoner i ordningen og på førtidspension
  - brugen af tilbud så detaljeret som muligt, herunder beskæftigelses- (inkl. mentorer på cpr-nummer niveau), sociale- og sundhedstilbud
  - brugen af aktive tilbud og mentor på cpr-nummer niveau
- Fokuspunkter i en løbende opfølgning på udviklingen i *fleksjobordningen* er:
  - tilgang til fleksjobordningen, herunder ledighedsydelse og fleksjob
  - afgang fra fleksjob, herunder til job, uddannelse mv.
  - antal fuldtidspersoner på fleksjob og ledighedsydelse
  - det gennemsnitlige tilskud til fleksjobansatte under den nye ordning
  - antal effektive arbejdstimer
  - brugen af aktive tilbud og mentor
  - antal personer ansat i aftalebaserede skånejob efter de sociale kapitler/særlige vilkår (kræver spørgeskemaoplysninger)
  - udviklingen i antallet af oprettede fleksjob

Der skal udarbejdes måltal for udviklingen på fleksjob- og førtidspensionsområdet, der kan indgå i den årlige opfølgning på udviklingen både på landsplan, regionalt og kommunalt.

De konkrete måltal er direkte udledt af beregningerne bag konsekvenserne af reformen. Der vil således være en sammenhæng mellem målopfyldelse og opnåelse af de forventede besparelser.

De konkrete måltal kan anvendes som pejlemærker for udviklingen på området, både i den overordnede statslige styring og i den kommunale.

Data

- Der skal til brug for opfølgning og evaluering samt til at understøtte indsatsen i kommunerne tilvejebringes det nødvendige datagrundlag. Der igangsættes på den baggrund et arbejde med deltagelse af Beskæftigelsesministeriet, Sundhedsministeriet, Social- og Integrationsministeriet og Finansministeriet samt KL og Danske Regioner med henblik på at afdække modeller for etablering af det nødvendige data- og styringsgrundlag.

Ikrafttrædelse

Ændringerne træder i kraft 1. januar 2013.

Dog kan it-understøttelse vedr. CV og Min Side for fleksjobvisiterede tidligst træde i kraft den 1. maj 2013. It-understøttelse vedrørende en Min Side for personer i ressourceforløb, herunder digital adgang til rehabiliteringsplanen, kan tidligst træde i kraft den 15. oktober 2013.

Overgangsordning, fleksjob

Personer, der allerede er i fleksjob inden reformens ikrafttræden, fortsætter som hidtil i deres fleksjob, herunder beregnes arbejdsgiverens tilskud efter de hidtidige regler.

Hvis en person i fleksjob skifter til et nyt fleksjob efter reformens ikrafttræden, bliver den pågældende omfattet af de nye regler, dvs. at der udbetales løn for den præsterede arbejdsindsats, og herudover udbetales et tilskud til den fleksjobansatte. Dette gælder, uanset om der er en ledighedsperiode mellem de to fleksjob eller ej.

Der vil ikke være tale om et nyt fleksjob:

- Hvis det alene er skånebehovet eller timetallet, der bliver ændret.
- Hvis der alene ændres i den fleksjobansattes jobbeskrivelse, fx som følge af en forfremmelse, men hvor ansættelsesområdet og opgaverne er sammenfaldende med de hidtidige arbejdsopgaver.
- Hvis den pågældende skifter tjenestested inden for fx en kommune eller et ministerium, fordi de hidtidige arbejdsopgaver flyttes til et nyt tjenestested.

Der vil altid være tale om et nyt fleksjob:

- Hvis den pågældende er ophørt i et fleksjob på grund af kontraktens ophør eller opsigelse.
- Hvis den fleksjobvisiterede skifter fra en arbejdsgiver til en anden arbejdsgiver inden for samme eller et andet ansættelsesområde
- Hvis den fleksjobansatte skifter til et nyt ansættelsesområde inden for samme virksomhed/hos samme arbejdsgiver, og arbejdsopgaver og løn- og ansættelsesvilkår er ændret.

Overgangsordning, ledighedsydelse

Personer, der ved reformens ikrafttræden, modtager ledighedsydelse på mere end 89 pct. af den højeste dagpengepengesats, kan fortsat modtage ledighedsydelse på dette niveau, frem til de bliver ledige efter ansættelse i et fleksjob. Ledighedsydelsen nedsættes dog til 89 pct. af den højeste dagpengepengesats senest et halvt år efter reformens ikrafttræden.

Overgangsordning, førtidspension

Der indføres en overgangsordning, således at sager om førtidspension, hvor der før lovens ikrafttræden er truffet afgørelse om, at sagen er overgået til behandling efter reglerne om førtidspension, jf. § 18 i lov om social pension, fortsat skal behandles efter reglerne fra før 1. januar 2013.

Personer, der modtager førtidspension under bopæl i lande udenfor EU/EØS pr. 1. januar 2013, bevarer, uanset forslaget om at opdele førtidspensionen i et grundbeløb og et pensionstillæg, retten til den fulde pension under uafbrudt udlandsophold.